

תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. דִּמְתִּין אֵלָּה בְּכָל יוֹמָא וּמִתְחַדְּשִׁין אֵלָּה
בְּכָל יוֹמָא.

וַיִּזְן יִשְׁמַח לִבְבּ אֲנוּשׁ, (תהלים קד) דָּא יִינָא דְאֹרִייתָא. דְּהָכִי סְלִיק
יִזְן, פְּחוּשְׁבֹן סו"ד. וּמַה יִּזְן צְרִיד לְמַהוּי סְתִים וְחֲתִים, דְּלֹא
יִתְנַסֵּף לְעִבּוּדָה זָרָה. אוּף הָכִי צְרִיד לְמַהוּי סְתִים וְחֲתִים סוּד
דְּאֹרִייתָא, וְכָל רְזִין דִּילָהּ, וְלֹא אֲשַׁתְּקִיין אֵלָּא לִירְאִיו. וְלֹא לְמַנְנָא
עֲבָדִין פְּמָה פְּקוּדִין בִּיזְן, וּמְבָרְכִין בִּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וַיִּזְן
אֵית לִיהּ תְּרִי גּוֹנִין, חִינּוּר וְסוּמְקָא, דִּינָא וְרַחֲמִי, וְהִינּוּ ב' תּוֹסַפֵּת
בִּיזְן. פְּגוּנָא דְשׁוּשְׁנָה חִינּוּרָא וְסוּמְקָא. חִנּוּר מְסַטְרָא דִימִינָא, סוּמְקָא
מְסַטְרָא דְשְׂמָאלָא.

וּמַאי לִבְבּ אֲנוּשׁ, לֵב הָוָה לִיהּ לְמִימַר. אֵלָּא אֵית לֵב מְסוּר לְלֵב.
וְאִינּוּן ל"ב אֱלֹהִים דְּעוּבְדָא דְּבְרֵאשִׁית, ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל'
מִן לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ ל"ב תְּנִינָא. דָּא ל"ב ל"ב (ס"א אִינּוּן)
שְׁנַיִם ס"ד, חֶסֶר תְּמַנְנָא לְע"ב, דְּאִיהוּ וַיְכַלּוּ. אִינּוּן שְׁבַעָה יְמֵי
בְּרֵאשִׁית. תְּמַנְנָא מְאִי הִיא. ז' יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עִם (בראשית ה) זָה סֵפֶר
תּוֹלְדוֹת אָדָם. זָה ע"ב, פְּחוּשְׁבֹן בִּיזְן.

לִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שְׁמַתִּים אֵלָּה בְּכָל יוֹם, וּמִתְחַדְּשִׁים אֵלָּה בְּכָל יוֹם.

וַיִּזְן יִשְׁמַח לִבְבּ אֲנוּשׁ (תהלים קד) - זָה יִזְן
הַתּוֹרָה. שְׂפָד עוֹלָה יִזְן, פְּחוּשְׁבֹן סו"ד. וּמַה
יִזְן צְרִיד לְהִיּוֹת סְתוּם וְחֲתוּם שְׁלֹא יִתְנַסֵּף
לְעִבּוּדָה זָרָה, גַּם כִּף צְרִיד לְהִיּוֹת סְתוּם
וְחֲתוּם סוּד הַתּוֹרָה, וְכָל סוּדוּתֵיהּ, וְלֹא
מְשַׁקִּים אוֹתָם, רַק לִירְאִיו. וְלֹא לְחַנּוּם עוֹשִׂים
כְּמָה מַצּוֹת בִּיזְן וּמְבָרְכִים בּוֹ אֵת הַקּוּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְלִיזְן יֵשׁ שְׁנַיִם גּוֹנִים - לְכֵן וְאָדָם,
דִּין וְרַחֲמִים, וְהִנּוּ ב' תּוֹסַפֵּת בִּיזְן. כְּמוֹ

שׁוּשְׁנָה לְבָנָה וְאָדָמָה. לְכֵן מַצַּד יְמִין, אָדָם
מַצַּד שְׂמָאל.

וּמַה זָה לִבְבּ אֲנוּשׁ? לֵב הָוָה לּוֹ לומר! אֵלָּא
שְׂיֵשׁ לֵב מְסוּר לְלֵב, וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שְׁל
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, ב' מְבָרְאשִׁית, ל' מְלְעִינֵי
כָּל יִשְׂרָאֵל. זָהוּ ל"ב שְׁנַיִ. זָה ל"ב ל"ב (ס"א)
שְׁנַיִם - ס"ד, חֶסֶר שְׁמוֹנָה לְע"ב, שְׁהוּא
וַיְכַלּוּ. הֵם שְׁבַעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית. שְׁמִינֵי מַהוּ?
שְׁבַעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית עִם (בראשית ה) זָה סֵפֶר
תּוֹלְדוֹת אָדָם. זָה ע"ב פְּחוּשְׁבֹן בִּיזְן.

מַאי לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן. אֵינֹן י"ב פָּנִים, אַרְבַּע דְּאַרְיָה, אַרְבַּע דְּשׁוּר, אַרְבַּע דְּנֶשֶׁר, (דף רי"ז ע"א) דְּאֵינֹן מִיכָאֵל אַרְיָה, אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילִיָּה יְהוֹ"ה. אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוּר, וְאִיהוּ גְבַרְיָאֵל, וְאֵינֹן יְהוֹ"ה. ד' אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, וְאִיהוּ נֹרְיָאֵל, וְאֵינֹן יְהוֹ"ה. וְאֵינֹן מְמַנֵּן, תַּחֲוֹת חֶסֶד פַּח"ד אַמְ"ת, דְּרַגִּין דְּתַלְתָּא אַבְהוֹן. וְאִזְקֻמוּהָ רַבְּנָן, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְרַבְּבָה. וְסַלְקִין (ס"א נְקוּדִין) נְהוּרִין לְחַשְׁבוֹן יב"ק. וְאֵינֹן מְלַךְ מְלַךְ יְמֻלְךָ, יְהוֹ"ה אֶהְיֶה אֲדֹנָי. סֵךְ הַכֹּל יב"ק.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּהוּ יְתִיב וְלַעֲי בְּפִרְשָׁתָא דָא, אָתָּא לְקַמֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, אָמַר לֵיהּ, נָדָב וְאָבִיהוּא מַאי עֲבִידְתִּיּהוּ בְּפִנְחָס. אֵי לָא הוּהוּ פְּנִיחַס בְּעֵלְמָא כַד מִיתוּ, וּבִתְרָא אָתָּא לְעֵלְמָא וְאַשְׁלִים דְּוִכְתִּיּהוּ שְׁפִיר. אָבֵל פְּנִיחַס בְּעֵלְמָא הוּהוּ, (ס"א וּסְגוֹן קָאֵי) וְנִשְׁמַתִּיהּ בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאֵי.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רָזָא עֲלָאָה הָכָא, וְהָכִי הוּא. דְּבִשְׁעָתָא דְּאַסְתָּלְקוּ מִן עֵלְמָא, לָא הוּוּ מִתְטַמְרֵן תַּחֲוֹת גְּדַפֵּי טַנְרָא קְרִישָׂא. מַאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּכַתִּיב, (במדבר ג) וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאַזְעִירוּ דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְפָּא, דְּהָא אֵינֹן לָא אֶתְחַזֵּן לְשִׁמְשָׂא בְּכַהוּנָה רַבָּא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

לְפָנֵינוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. אָמַר לוֹ, נָדָב וְאָבִיהוּא מָה עוֹשִׂים בְּפִנְחָס? אִם פְּנִיחַס לֹא הָיָה בְּעוֹלָם בְּשַׁמְתוֹ, וְאַחַר כֵּךְ בָּא לְעוֹלָם וְהַשְּׁלִים מְקוּמָם – אִזְ יָפָה. אָבֵל פְּנִיחַס הָיָה בְּעוֹלָם,

(וּסְגוֹן הִיד) וְנִשְׁמַתוּ בּוֹ בְּקִיּוּם עוֹמְדָת.

אָמַר לוֹ, בְּנִי, סוּד עֲלִיּוֹן כָּאֵן, וְכֵךְ הוּא. שְׁבִשְׁעָה שְׁהַסְתָּלְקוּ מִן הָעוֹלָם, לֹא הָיוּ נִסְתָּרִים תַּחַת בְּנֵפֵי הַסְּלַע הַקְּדוֹשׁ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁבִתוּב (במדבר ג) וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם. שְׁהַקְטִינוּ דְמוֹת הַמְּלָךְ, שְׁהָרִי הֵם לֹא רְאוּיִים לְשִׁמְשׁ בְּכַהֲנָה גְדוּלָה.

מַח זֶה לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן? אֵלּוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר פָּנִים – אַרְבַּעָה שֶׁל אַרְיָה, אַרְבַּעָה שֶׁל שׁוּר אַרְבַּעָה שֶׁל נֶשֶׁר, שְׁהֵם: מִיכָאֵל אַרְיָה, אַרְבַּע פָּנִים שֶׁלוֹ יְהוֹ"ה. אַרְבַּע פָּנֵי שׁוּר, וְהוּא גְבַרְיָאֵל, וְהֵם יְהוֹ"ה. אַרְבַּע פָּנֵי נֶשֶׁר, וְהוּא נֹרְיָאֵל, וְהֵם יְהוֹ"ה. וְהֵם מְמַנִּים תַּחַת חֶסֶד פַּח"ד אַמְ"ת, דְּרַגּוֹת שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. וּפְרֻשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְרַבְּבָה. וְעוֹלָם (נְקוּדִים) הָאוֹרוֹת לְחַשְׁבוֹן יב"ק. וְהֵם מְלַךְ מְלַךְ יְמֻלְךָ, יְהוֹ"ה אֶהְיֶה אֲדֹנָי. סֵךְ הַכֹּל – יב"ק. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּפִרְשָׁה זוֹ, כָּאֵ

בְּשַׁעֲתָא דְּקַנְי פְּנִיחָס עַל בְּרִית קְדִישָׁא, וְעָאֵל בְּגוּ כַּמָּה אוֹכְלוֹסִין,
וְסָלִיק לֹז, לְגַיִּפִין עַל רוּמְחָא, לְעִינֵיהוּן דְּכָל יִשְׂרָאֵל.
כַּד חָמָא שְׁבָטָא דְשִׁמְעוֹן בְּכַמָּה אוֹכְלוֹסִין דְּאָתוּ לְגַבִּיה, פְּרָחָא
נִשְׁמַתִּיה מַנְיָה, וְתַרִין נִשְׁמַתִין דְּהוּ עַרְטִירָאִין בְּלָא דּוּכְתָא,
אֲתַקְרִיבוּ בָהּ, וְאֲתַבְּלִילוּ כַּחְדָּא, וְאֲתַהֲדַרְת נִשְׁמַתִּיה, כְּלִילָא
רוּחָא, דְּאֲתַכְּלִיל בְּתַרִין רוּחִין, וְאֲתַתְּקַפוּ בֵּיהּ, כְּדִין רוּחַ
דּוּכְתֵייהוּ, לְמִיּהוּי כַּהֲנָא (רַבָּא) מַה דְּלָא (אֲתַחֲזִי) מִן קַדְמַת דְּנָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אַבְד, דְּלָא אֲתַאֲבִיד
בַּחֵיָא שַׁעֲתָא, וְלָא אַבִיד רוּחִיה כַּד פְּרָחָה מַנְיָה. וְאִיפָה
יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ. אֲלִין בְּנֵי אַחֲרֹן, דְּאֲתַהֲדְרוּ לְעֵלְמָא, מַה דְּאֲבִיד
בַּחֵיָהוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס בֶּן בֶּן, תִּרִי זְמַנִּי. פְּנִיחָס בֶּן
אֶלְעָזָר בֶּן.

מַה כְּתִיב לְעֵילָא מִפְּרֻשַׁתָּא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה
קַח אֶת כָּל רְאִשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיי נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. וְכִי
עַל דְּקַטְלִין בְּלִילִיא, אוּ עַל דְּקַטְלִין בִּימְמָא בְּיוֹמָא דְעֵיבָא, כְּתִיב
נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּתַהָא מִיתַתְּהוּן בְּאֲתַנְגְּלִיא, כַּמָּה
דְּחָבוּ בְּאֲתַנְגְּלִיא.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁלָא אַבְד בְּאוֹתָהּ שַׁעֲתָא, וְלָא אַבְדָּה רוּחַ
כְּשִׁפְרָחָה מִמֶּנּוּ. וְאִיפָה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ – אֲלוּ
בְּנֵי אַחֲרֹן שְׁחָדוּ לְעוֹלָם, מַה שְׂאֲבִיד בַּחֵיָהם.
וְלִכּוֹן כְּתוּב כּוּ בְּפִנְחָס בֶּן בֶּן פְּעַמִּים, פְּנִיחָס
בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מַה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִפְּרֻשָּׁה זוֹ? (במדבר כה)
וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רְאִשֵׁי הָעָם
וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. וְכִי עַל שְׁחָדוּ
בְּלִילָהּ, אוּ עַל שְׁחָדוּ בְּיוֹם, בְּיוֹם מְעַנָּן,
כְּתוּב נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁתַּתְּיָה

בְּשַׁעֲתָא שְׁקִנָּא פְּנִיחָס עַל הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ
וְנִכְנַס בְּתוֹךְ כַּמָּה אוֹכְלוֹסִין וְהִרִימָם עַל
הַרְמַח לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּשִׁרְאָה שְׁבָט
שִׁמְעוֹן, בָּאוּ אֵלָיו בְּכַמָּה אוֹכְלוֹסִין. פְּרָחָה
מִמֶּנּוּ נִשְׁמַתוּ, וּשְׁתֵּי נִשְׁמוֹת שְׁחִיו מְעַרְטְלוֹת
בְּלֵי מְקוֹם קְרִיבוּ אֵלֶיהָ, וְנִכְבְּלוּ כְּאֲחַת, וְחִזְרָה
נִשְׁמַתוּ כְּלוּלַת רוּחַ, שְׁנִכְבְּלָהּ בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת,
וְהִתְחַזְּקוּ בָהּ, וְאִזְ הַרוּיִת מְקוֹמָם לְהִיּוֹת בְּתוֹן
(גדול), מַה שְׁלָא (דְּהָא רַאִי) מְקַדְּם.

וְלִכּוֹן כְּתוּב, (איוב ד) זָכַר-נָא מִי הוּא נָקִי אַבְד,

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ בְּגִין כַּד אֲתַמַּר. אֵלֶּא מַהֲבָא אוֹלִיפְנָא, בְּדַרְגָּא דְחָב בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, לְהַהוּא אֲתַר אַעֲטְרִיד לְמַעַבְדַּר תְּקַנְתָּא לְנַפְשִׁיהָ. אֵינּוֹן חָבוּ בְּבְרִית קַדִּישָׁא דְאַקְרִי שְׁמַשׁ. בְּגִין כַּד דִּינָא וְתַקּוּנָא דִּילְחֹזן אִיהוּ כְּנֻגְדַּה שְׁמַשׁ, וְלֹא בְּאֲתַר אַחְרָא. מִכָּאן דְּלֹא אַעֲטְרִיד בַּר נֶשׁ לְתַקּוּנָא נַפְשִׁיהָ, אֵלֶּא בְּהַהוּא אֲתַר דְחָב לְגַבִּיהָ וּמֵאן דְּלֹא יַעֲבִיד חָכִי, לִית לִיהָ תַקּוּנָא לְעַלְמִין כַּדְקָא יָאוּת.

רַבִּי חֵיָא פְתַח, (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצִי יְיָ אֲרִזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, מַה כְּתִיב לְעֵילָא, וַיִּזֵּן יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ וְגוֹ'. וְכִי מָאִי הָאִי לְהָאִי. אֵלֶּא חָכִי אוֹלִיפְנָא, דְכְתִיב, (תהלים קד) מַעֲמִית חָצִיר לְבַהֲמָה וְגוֹ'. וְכִי שְׂבַחָא דְבַהֲמָה דְאִית לָהּ חָצִיר אֲתָא דוּד לְמִימַר בְּרוּחַ קַדְשָׁא. אֵלֶּא מַעֲמִית חָצִיר, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁתֵּין אֶלְפָּה רַבּוּא דְמַלְאָכִין, שְׁלִיחֹן, דְאֲתַבְּרִיאֵן בְּיוֹמָא תְנִינָא דְבְרָאשִׁית, וְכִלְהוּ אִשָּׁא מְלַחְטָא. אֵלִין אֵינּוֹן חָצִיר. אִמָּאִי חָצִיר. בְּגִין דְעַמְחִין כְּחָצִיר דָּא בְּעַלְמָא, דְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אֲתַקְצִירוּ הַשְׁתָּא, וּלְבַתַּר עַמְחִין וּמְהַדְרִין כְּמַלְקָדְמִין.

לשון הקודש

לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע. מה כתוב למעלה? וַיִּזֵּן יִשְׁמַח לְבַב אֲנוּשׁ וְגוֹ'. וכי מה זה לזה? אֵלֶּא כַּד לְמַדְנֹה, שְׂכַתוֹב מַעֲמִית חָצִיר לְבַהֲמָה וְגוֹ' – וכי שְׂבַח לְבַהֲמָה שֵׁישׁ לָהּ חָצִיר, בַּא דוּד לומר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ? אֵלֶּא מַעֲמִית חָצִיר – אֵלֶּא הֵם שְׁשִׁים אֶלְפָּה רַבּוּא שֶׁל מַלְאָכִים, שְׁלִיחִים, שְׂנַבְרָאוּ בְּיוֹם הַשְּׁנִי שֶׁל בְּרָאשִׁית, וְכֵלָם אִשׁ לוֹחֶטֶת. אֵלֶּא הֵם חָצִיר. לָמָּה חָצִיר? מִשּׁוּם שְׂעוּמָחִים כְּחָצִיר זֶה בְּעוֹלָם, שְׂכָל יוֹם וְיוֹם נִקְצְרוּ כְּעֵת, וְאַחַר כַּד עוֹמָחִים וְחוֹזְרִים כְּמַקְדָּם.

מִיתַתֶּם בְּגִלּוּי כְּמוֹ שְׁחָטָא בְּגִלּוּי. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא בְּגִלְלָה זֶה נֹאמַר, אֵלֶּא מִכָּאן לְמַדְנֹה, בְּדַרְגָּה שְׁחָטָא אָדָם לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ לַעֲשׂוֹת תְּקִנָּה לְנַפְשׁוֹ. הֵם חָטְאוּ בְּבְרִית קַדְשׁ שְׂנַקְרָאת שְׁמַשׁ, בְּגִלְלָה כַּד דִּין וְתַקּוּן שְׁלָחַם הוּא כְּנֻגְדַּה שְׁמַשׁ, וְלֹא בְּמְקוֹם אַחַר. מִכָּאן שְׁלֹא עָרִיד אָדָם לְתַקּוּן נַפְשׁוֹ אֵלֶּא בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁחָטָא אֵלִין, וְכִי שְׁלֹא יַעֲשֶׂה כַּד, אֵין לוֹ תַקּוּן לְעוֹלָמִים כְּרָאוּי. **רַבִּי חֵיָא פְתַח, (תהלים קד) יִשְׁבְּעוּ עֵצִי ה' אֲרִזִי**

וְעַל דָּא כְּתִיב מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי יב) יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ, וְתִנְיָנֵנּוּ, אֵלֶּף טוֹרִין סִלְקִין לָהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְכָל טוֹרָא וְטוֹרָא שְׁתִּין רַבּוּא הוּי, וְהִיא אֶכְלָה.

וְעֵשֶׁב לְעִבּוּרַת הָאָדָם, אֵלִין אִינוּן נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵי יָא, דְּהַהוּא אָדָם דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל בְּהִמָּה דָּא אֶכִּיל, וְאֶעִיל לֹזַן בְּגוּוֹיָהּ, וּבְזִכּוּתְהוֹן אֲתָנּוּן כָּל עֲלָמָא מִהַהוּא אָדָם, דְּכְּתִיב בִּיהַ, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם וְגו'. וְעַל דָּא כְּתִיב הָאָדָם, הַהוּא דָּא שְׁתַּמּוּדַע, בְּגִין לְהוֹצִיא לָחֵם מִן הָאָרֶץ, לְאֶפְקָא מְזוּנָא לְעֲלָמָא מִן הָאָרֶץ קַדִּישָׁא.

וְיִין, דָּא חֲמִרָא עֲתִיקָא דְנִגִיד מְלַעֲיָלָא. יִשְׁמַח לִבִּב אֲנוּשׁ, אֲנוּשׁ: דָּא רְזָא דְהַהוּא נַעַר, (דף ר"ז ע"ב) דְּסִלִּיק לְסִיבּוּ, וְאֲתַתְּהָדֵר כְּמַלְקָדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קג) אֲנוּשׁ פְּחָצִיר יָמָיו.

לְחֻצְהִיל פְּנִים: אֵלִין אִינוּן פְּנִים, דְּאֶקְרוּן אֲנָפִי רַבְרָבִי, וְאֲנָפִי זוּטְרִי. מִשְׁמָן: מִנְגִידוּ דְעֲלָמָא דְאֲתִי, מִשְׁחָ וּרְבּוּ קַדִּישָׁא עֲלָאָה. וְלָחֵם לִבִּב אֲנוּשׁ יִסְעָד, הַהוּא לָחֵם דְּאִזִּילוּ שְׁחָקִים, וְטַחְנָן מִנָּא לְמִיכְלָא דְצַדִּיקֵי יָא סְתָמָא, וּמִתַּפְּן אֲתַנְגִיד לְכַמְּהָ חֲיִילִין, דְּאֶקְרוּן לִבִּב אֲנוּשׁ. וְכִלָּא אֲתִי מִנְגִידוּ עֲלָאָה.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

לְהוֹצִיא לָחֵם מִן הָאָרֶץ, לְהוֹצִיא מְזוּן לְעוֹלָם מִהָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה.

וְיִין - זֶה יִין עֲתִיק שְׁשׁוּפַע מְלַמְעָלָה. יִשְׁמַח לִבִּב אֲנוּשׁ - אֲנוּשׁ זֶה סוּד שֶׁל אוֹתוֹ נַעַר שְׁעָלָה לְשִׁיבָה וְחוּר בְּמַקְדָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קג) אֲנוּשׁ פְּחָצִיר יָמָיו.

לְחֻצְהִיל פְּנִים - אֵלּוּ אוֹתָם פְּנִים שְׁנַקְרָאִים פְּנִים גְּדוּלוֹת וּפְנִים קְטַנוֹת. מִשְׁמָן, מִשְׁפַּע הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁמָן וּמִשְׁחָה קְדוּשָׁה עֲלִיוֹן. וְלָחֵם לִבִּב אֲנוּשׁ יִסְעָד - אוֹתוֹ לָחֵם שְׁמוּזִילִים

וְלִכְּזֵן כְּתוּב מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה, זֶהוּ שְׁכַתּוּב (משלי יב) יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמָּתוֹ. וְשִׁנְיָנֵנּוּ, אֵלֶּף הָרִים מַעֲלִים לָהּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּבְכָל הַר וְהָר יֵשׁ שְׁשִׁים רַבּוּא, וְהִיא אוֹכְלַת. וְעֵשֶׁב לְעִבּוּרַת הָאָדָם - אֵלּוּ אוֹתָם נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, שְׁאוֹתוֹ אָדָם שְׂרוּכֵב וְשׁוֹלֵט עַל בְּהִמָּה זֶה אוֹכֵל וּמַכְנִיסָם בְּתוֹכוֹ, וּבְזִכּוּתָם נִזּוֹן כָּל הָעוֹלָם מֵאוֹתוֹ אָדָם, שְׁכַתּוּב בּוֹ (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסַע דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם וְגו'. וְעַל זֶה כְּתוּב הָאָדָם, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע, כְּדִי

יִשְׁבְּעוּ עֵצִי יְיָ, אֵלֶיךָ אֵינֹנִי אֵילָנִי עֲלֵאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן
 אֲשֶׁר נָטַע, דְּהָא אֲתַעְקְרוּ וְנָטַע לֹזֵן קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא.
 מָאִי בֵּין עֵצִי יְיָ, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֵצִי יְיָ, אֵלֶיךָ עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אֵלֶיךָ חֲמִשִּׁין תַּרְעִין, דְּאֶקְרוּן חֲמִשׁ
 מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ, בְּטוּלָהוֹן, מְקַנְנֵן נִשְׁמַתִּיהוֹן
 דְּעַדִּיקָא, וְכָל חַיִּילֵיךָ קְדִישִׁין אֲתַנְנוּ מִתַּמְזֵן. חֲסִידָה,
 בְּרַתִּיהָ דְּאֶבְרָהָם אָבִינוּ, דְּאֶקְרִי חֲסִידָה, וְעַבִּיד חֲסִידָה עִם כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, בְּגִין כְּדָ אֶקְרִי חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים בֵּיתָה. בֵּין דְּרוּעֵי עֲלָמָא
 יִתְבָּא. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא בְּפַלְגוֹת
 לֵילֵיא, עַד דְּחֹזוּ יִתְבִּי וְלַעֲאֵן בְּאוּרֵייתָא. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, הָא דְּאָמַר רַבִּי חֵיִיא אֲנֹשׁ פְּחָצִיר יָמָיו
 שְׁפִיר קָאמַר. אֲבָל בְּמָאִי אוֹקִימָנָא סוּפִיָּה דְּקָרָא, כִּי
 רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא יִפְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

נִזְוִנִים מִשָּׁם. חֲסִידָה – בְּתוֹ שֶׁל אֶבְרָהָם
 אָבִינוּ, שְׁנִקְרָא חֲסִידָה, וְעָשָׂה חֲסִידָה עִם כָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם, בְּגִלּוֹל זֶה נִקְרָאת חֲסִידָה.
 בְּרוּשִׁים בֵּיתָה, בֵּין זְרוּעוֹת עוֹלָם וְיִשְׁבְּתָה. (עד

כאן רעיא מהימנא.)

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי קָמוּ לַעֲסֵק בְּתוֹרָה
 בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה. עַד שִׁישְׁבוּ וְעָסְקוּ בְּתוֹרָה
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה שְׁאָמַר רַבִּי חֵיִיא (תְּחִלָּים ק) אֲנֹשׁ
 פְּחָצִיר יָמָיו – יָפָה אָמַר. אֲבָל בְּמָה
 בְּאַרְנוֹ סוּף הַפְּסוּק – כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ
 וְאֵינְנוּ וְלֹא יִפְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לוֹ, כְּדָ

הַשְּׁחָקִים, וְטוּחָנִים מִן לְמַאֲכָל שֶׁל צַדִּיקִים
 סָתָם, וּמִשָּׁם שׁוֹפַע לְכַמָּה חִילוֹת שְׁנִקְרָאִים
 לְבַב אֲנוּשׁ, וְהַכֵּל בָּא מִשְׁפַּע עֲלֵיוֹן.

יִשְׁבְּעוּ עֵצִי ה' – אֵלוֹ אוֹתָם עֵצִים עֲלִיוֹנִים
 פְּנִימָאִים. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, שְׁהָרֵי נַעֲקְרוּ
 וְנָטַעִם הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. מַה בֵּין עֵצִי ה'
 לְאַרְזֵי לְבָנוֹן? עֵצִי ה' – אֵלוֹ עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ
 הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן – אֵלוֹ חֲמִשִּׁים
 שְׁעָרִים שְׁנִקְרָאִים חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ, בְּעֲלָם
 מְקַנְנֵת נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְכָל חִילוֹת הַקְּדָשׁ

לִיָּה הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲנוּשׁ פְּחָצִיר יָמָיו כְּמָה דְאָמַר,
כְּצִיץ הַשָּׂדֶה תְּהוּא שְׂדֵה דְאִשְׁתְּמוּדַע. כִּן יִצִּיץ
דְּאִתְחַדָּשׁ וְאִתְחַדָּר כְּמִלְקַדְמִין. (הָכִי יִצִּיץ וְסָלִיק, מָאִי טַעְמָא כְּגִינָן).

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ, דָּא הוּא רוּחָא עֲלָאָה
טְמִירָא קְדִישָׁא גְּנִיזָא מִכְּלָא, דְּכֻלִּיל לִיָּה בְּגִינָיָה.

וְכַדִּין וְאִינְנוּ. וְדָא הוּא רוּחַ דְּחַנוּךְ, דְּכֻתִּיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית

ה) וְאִינְנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עֲלָאָה.

רוּחַ עֲלָאָה, רוּחַ גְּנִיזָא טְמִירָא. וְלֹא יִפְרְנוּ עוּד

מְקוּמוֹ. דְּהָא אִתְּכַלִּיל רוּחָא זְעִירָא, בְּרוּחָא עֲלָאָה.

מָה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וְחֶסֶד יִי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם וְעָאֵל

לִיָּה כְּהֵנָּא רַבָּא לְגוּ קְדָשׁ קְדָשִׁים. וְנָטִיל לִיָּה, וְאוּלִיד

לִיָּה כְּמִלְקַדְמִין, וְאִתְחַדָּשׁ כְּנִשְׁר עוֹלָמִין. וְאִתְחַדָּר

אִיהוּ גַּעַר.

עַד דִּהוּוּ יִתְבִּי, חֲמוּ חַד טוּלָא דְקִיּוּמָא עֲלֵיָּיהוּ, אִזְלָא

וְאִתְיָא, אִזְלָא וְאִתְיָא, בְּגוּ בֵּיתָא. תְּוֹוְהוּ. אָמַר

לְשׁוֹן הַקּוּדָשׁ

הוּא בְּדָאִי, אֲנוּשׁ פְּחָצִיר יָמָיו כְּמֹו שְׁאָמַר. כְּצִיץ הַשָּׂדֶה - כְּצִיץ אוֹתוֹ שְׂדֵה הַנּוֹדַע - כִּן יִצִּיץ, שְׁהִתְחַדָּשׁ וְחָזַר כְּמִקְדָּם. (כִּי יִצִּיץ וְעֹלָה, מַה

הַטַּעַם? מִשּׁוֹם)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ - זֶה רוּחַ עֲלִיּוֹן טְמִיר קְדוֹשׁ גְּנוּוּ מִהַכֵּל, שְׂכּוּלֵל אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ, וְאִזְוּ אִינְנוּ. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל חַנוּךְ, שְׂכֻתוֹב בּוּ

וְאִינְנוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים, זֶה (בְּרֵאשִׁית ה) וְחָזַר הוּא גַּעַר. עַד שִׁשְׁבֹּנוּ, רָאוּ צֶל שְׁעוּמַד עֲלֵיהֶם, הוֹלֵךְ

רַבִּי אֲבָא, יוֹסִי בְּנֵי, אֵימָא לָךְ מַה דְּהוּה לִי עִם
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא. יוֹמָא חַד תְּוִינָן אֲזִלִּינָן בְּבִקְעָתָא
 דְּאוּנו, וְתוִינָן לָעָאן בְּאוֹרֵייתָא, כֹּל תְּהוּא (דף ר"ח ע"א)
 יוֹמָא, וּמְגוֹ תּוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא אוֹתְבִנָן נִפְי חַד מִינְרָא,
 כְּגוֹ נּוֹקְפָא חֲדָא.

אַמִּינָא לִיה, מָאִי הָאִי, דְּכִכְל שְׁעָתָא דְחִיבִין
 אֲסִינָא בְּעֵלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיָּא בְּעֵלְמָא,
 זְכַאִין דְּבַהוֹן לָקָאן עָלֵיהוּ. דְּהָכִי תְּנִינָן, בְּחוּבָא
 דְּדָרָא, קְדִישִׁיא וְצַדִּיקִיא יִתְפָּסוּן. אֲמַאי, אִי בְּגִין
 דְּאִינּוּן דְּלֹא מוֹכִיחִין לְעֵלְמָא עַל עוֹבְדֵיהוּ, כִּמְה
 אִינּוּן דְּמוֹכִיחִין, וְלֹא מְקַבְּלִי מִנֵּיהוּ, וְצַדִּיקִיא
 אֲתַכְפִּיין קַמֵּיהוּ. וְאִי בְּגִין דְּלֹא תְּוִי מָאן דִּיגִין עַל
 עֵלְמָא, לֹא יֵהוֹן מִתִּין, וְלֹא יִתְפָּסוּן בְּחוּבֵיהוּ, דְּהָא
 חֲדוּוה אִיהוּ לְצַדִּיקִיא בְּאֲבוּדָא דְּלַהוֹן.

לשון הקודש

שְׂבָהֶם לוקים עליהם? שְׂבָהֶם שְׂנִינָן, בְּחָטָא
 הַדוּר, קְדוּשִׁים וְצַדִּיקִים יִתְפָּסוּן. לְמַה? אִם
 מִשּׁוּם שְׂהֶם לֹא מוֹכִיחִים אֶת הָעוֹלָם עַל
 מַעֲשֵׂיהֶם - כִּמְה הֵם שְׂמוֹכִיחִים וְלֹא
 מְקַבְּלִים מֵהֶם, וְהַצַּדִּיקִים כְּפּוֹפִים לְפָנֵיהֶם.
 וְאִם מִשּׁוּם שְׂאִין מִי שְׂנִינָן עַל הָעוֹלָם - לֹא
 יְמוּתוּ וְלֹא יִתְפָּסוּ בְּחָטְאֵיהֶם, שְׂהָרִי חֲדוּוה
 הִיא לְצַדִּיקִים בְּאֲבוּדָם.

וְכֹא, הוֹלֵךְ וְכֹא בְּתוֹךְ הַבֵּית. תְּמַהוּ. אָמַר
 רַבִּי אֲבָא, יוֹסִי בְּנֵי, אֵמַר לָךְ מַה הָיָה לִי עִם
 הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה. יוֹם אֶחָד הָיִינוּ הוֹלְכִים
 בְּבִקְעַת אוּנו, וְהָיִינוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה כֹּל אוֹתוֹ
 יוֹם, וּמִתּוֹךְ חֲזַק הַשֶּׁמֶשׁ יִשְׁבְּנוּ לִיד סְלַע אֶחָד
 בְּתוֹךְ נֶקֶב אֶחָד.

אָמַרְתִּי לוֹ, מַה זֶה שְׂכַכְל שְׁעָה שְׂמַתְרַבִּים
 הַרְשָׁעִים בְּעוֹלָם וְהָדִין שְׂרוּי בְּעוֹלָם, צַדִּיקִים

אָמַר לִיה, בְּחֻבָּה דְדָרָא וְדָאי מִתְפָּסִין צְדִיקָיָא,
 וְהָא אִזְקִימָנָא תֵּינִי מִלִּי. אָבֵל בְּשַׁעְתָּא
 דִּיתְפָּסִין צְדִיקָיָא בְּמַרְעִין, אִזְ בְּמִכְתָּשִׁין, בְּגִין
 לְכַפְרָא עַל עֲלָמָא תֵּינִי, בְּדִין יִתְכַפְּרוּן כָּל חֻבֵי דְרָא,
 מְנַלְן. מִכָּל שְׂיִיפֵי גּוּפָא, בְּשַׁעְתָּא דְכָל שְׂיִיפִין
 בְּעָאקוּ, וּמַרְעַ עֲלֵייהוּ, שְׂיִיפָא חָדָא
 אֲצַטְרִיד לְאַלְקָאָה, בְּגִין דִּיתְפָּסִין כְּלָהוּ, וּמְנוּ. דְרוּעָא.
 דְרוּעָא אֲלָקִי וְאַפִּיקוּ מִיְנֵיהּ דְמָא, בְּדִין הָא אֲסוּתָא
 לְכָל שְׂיִיפֵי גּוּפָא.

אִזְ הָכִי בְּנֵי עֲלָמָא אֵינִין שְׂיִיפִין דָּא עִם דָּא.
 בְּשַׁעְתָּא דְבַעֵי קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא לְמִיחַב אֲסוּתָא
 לְעֲלָמָא, אֲלָקִי לְחַד צְדִיקָא בִּינֵייהוּ, בְּמַרְעִין
 וּבְמִכְתָּשִׁין, וּבְגֵינֵיהּ יְהִיב אֲסוּתָא לְכָלָא. מְנַלְן.
 דְכַתִּיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּפָא
 מִעֲוֹנוֹתֵינוּ וְגו'. וּבְחֻבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וּבְחֻבְרָתוֹ,

 לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַזֹּרֵעַ לֹקֵחַ וּמוֹצִיאִים מִמֶּנָּה דָם, וְאִזְ הָרִי
 רְפוּאָה לְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף.
 גַּם כִּד בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם אֵיבְרִים זֶה עִם זֶה.
 בְּשַׁעְתָּא שְׂרוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת
 רְפוּאָה לְעוֹלָם, מִלְקָה צְדִיק אֶחָד בִּינֵיהֶם
 בְּמִחְלוֹת וּמִכּוֹת, וּבְגִלְלוּ גוֹתֵן רְפוּאָה לְכָל.
 מִנֵּין לָנוּ? שְׂכָתוֹב (ישעיה נג) וְהוּא מְחֻלָּל
 מִפְּשָׁעֵינוּ מְדָבָא מִעֲוֹנוֹתֵינוּ וְגו', וּבְחֻבְרָתוֹ

אָמַר לוֹ, בְּוֹדָאי בְּחֻטָּא הַדוּר גְּתָפְסִים
 הַצְדִּיקִים, וְהָרִי בְּאַרְנוּ דְבָרִים אֵלוּ. אָבֵל
 בְּשַׁעְתָּא שְׁנַתְפָּסִים הַצְדִּיקִים בְּחֻלָּאִים אִזְ
 בְּמִכּוֹת, זֶה בְּשִׁבִיל לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם, וְאִזְ
 יִתְכַפְּרוּ כָּל חֻטָּאי הַדוּר. מִנֵּין לָנוּ? מִכָּל
 אֵיבְרֵי הַגּוּף. בְּשַׁעְתָּא שְׂכָל הָאֵיבְרִים בְּמַצּוּקָה
 וְחֻלֵי גְדוֹל שׁוּרָה עֲלֵיהֶם, אֵיבְר אֶחָד צְרִיד
 לְלָקוֹת כְּדִי שְׂיִתְרַפְּאוּ כֻלָּם. וּמִיְהוּ? הַזֹּרֵעַ.

אֶקְוֹתָא דְדָמָא, כִּמְאֵן דְאֶקְוֵי דְרוּעָא, וּבְחֵהוּא חֲבוּרָא
נִרְפָּא לָנוּ, אֲסוּוֹתָא הוּא לָנָא לְכָל שְׂיִיפִין דְגוּפָא.

וְלַעוֹלָם לָא אֲלֵקֵי צְדִיקָא, אֶלָּא לְמִיתָב אֲסוּוֹתָא
לְדָרָא, וְלִכְפָּרָא עֲלֵיהוּ. (וְרַזָּא דָּא צְדִיק וְרַע לוֹ)
דְּהָא נִיחָא לְסִטְרָא אַחֲרָא דְדִינָא שְׁלִטָּא (לְשִׁלְטָאָה) עַל
זַכָּאָה יִתִּיר מִכָּלָא, דְּלָא חֵיִישׁ כְּדִין לְכָל עֲלָמָא, וְלָא
אַשְׁנַח בְּהוּ, מִחֲדוּדָה דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ. וְחֵהוּא זַכָּאָה זְכִי
לְשׁוֹלְטָנָא עֲלָאָה, בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאֲתֵי. צְדִיק
(דף ר"ח ע"ב) וְטוֹב לוֹ, דְּלָא חֵיִישׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפְּרָא
עַל עֲלָמָא.

אֲמִינָא לֵיהּ, אֱלוֹ לָא הוּוּ בְּחַד זַמְנָא, יָאוּת. אֲכָל
אִית צְדִיק חָנָא, וְאִית צְדִיק חָנָא, לְדָא
אִית מְרַעִין וּמִכְתָּשִׁין, וְלְדָא אִית כָּל טִיבוּ דְעֲלָמָא.
אָמַר לִי, בְּחַד מַנְיָהוּ אוּ תִרִין סַנְי, דְּלָא כְּעָא

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁהוּא שׁוֹלֵט עֲלָיו. וְאוּתוּ צְדִיק זֹכֵה
לְשִׁלְטוֹן עֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
צְדִיק וְטוֹב לוֹ, שְׁלָא חוּשֵׁשׁ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם.

אָמַרְתִּי לוֹ, אֱלוֹ לָא הֵיּוּ בְּזִמְנָא אַחַד - יָפָה.
אֲכָל כָּאֵן יֵשׁ צְדִיק, וְכָאֵן יֵשׁ צְדִיק. לָוֵה יֵשׁ
מִחֲלוֹת, וְלָוֵה יֵשׁ אֵת כָּל טוֹב הָעוֹלָם. אָמַר
לִי, בְּאַחַד מַהֵם אוּ בְשְׁנַיִם מִסְפִּיק, שְׁהַקֹּדֶשׁ

נִרְפָּא לָנוּ. וּבְחֲבֵרְתוֹ - הַקּוֹת דָּם, כִּמּוֹ מִי
שְׁמִקְוֵי זְרוּעַ, וּבְאוּתָהּ חֲבוּרָה נִרְפָּא לָנוּ,
רְפוּאָה הוּא לָנוּ לְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף.

וְלַעוֹלָם לָא מַלְקָה צְדִיקָא, אֶלָּא כְּדִי לְתַת
רְפוּאָה לְדוֹר וּלְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, (וְסוּד נַח צְדִיק וְרַע
לוֹ) שְׁזֵה נוֹחַ לְצַד הָאֲחֵר שְׁהַדִּין שׁוֹלֵט (לְשִׁלְט)
עַל הַצְּדִיק יוֹתֵר מִהַכֵּל, שְׁלָא חוּשֵׁשׁ אֵז
לְכָל הָעוֹלָם וְלָא מַשְׁנִיחַ בְּהֶם מִהַשְׁמַחָה

קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְאַלְקָאָה כְּלָא, (ס"א כָּל דְּמָה) בְּמָה
 דְּלָא אֶצְטְרִיד אֶלָּא דְרוּעָא תְּדָא, לְאַלְקָאָה
 וְלְאַקְוָאָה לְמִיָּהֵב אֶסְוּוֹתָא לְכָל שְׁיִיפִין. אוּף הָבָא,
 בְּחַד צְדִיקָא סְגִי.

וְאִי אֶתְקַף (ס"א אֶתְיִקַּר) בֵּיהּ מְרַע, עַל כָּל שְׁיִיפִין, בְּדִין
 אֶצְטְרִיד תִּירִין דְרוּעִין לְאַקְוָאָה. אוּף הָבִי, אִי
 אֶסְגִּיאוּ חוּבִין יִקְרִין עַל עֲלָמָא, בְּדִין כָּל זְכָאִין
 אֶלְקוֹן, לְמִיָּהֵב אֶסְוּוֹתָא עַל כָּל דְּרָא. אֲבָל בְּזִמְנָא
 דְּלָא אֶסְגִּיאוּ כָּל כְּדָ, בְּדִין חַד זְכָאָה אֶלְקִי, וְשָׂאֵר
 צְדִיקָיָא בְּשָׁלָם, דְּהָא לָא אֶצְטְרִיד עֲלָמָא דִּילְקוֹן
 כְּלָחוּ. אֶתְסִיאוּ עֲמָא. אֶתְסִיאוּ צְדִיקָיָא. וְלִזְמִנִּין דְּכָל
 יוֹמִיהוֹן קִיָּמִין בְּמַרְעִין, לְאַנְנָא עַל דְּרָא. מִיתוּ, הָא
 אֶתְסִי כְּלָא, וְאֶתְכַפֵּר. לְזִמְנִין דְּחוּבִין אֵינּוּן יִקְרִין
 יִתִּיר.

לשון הקודש

הדור. אבל בזמן שלא התרבו כל כד, אז רק
 צדיק אחד לוקה, ושאר הצדיקים בשלום,
 שהרי לא צריך העולם שכלם ילקו. נרפא
 העם - נרפאו הצדיקים. ולפעמים שכל
 ימיהם עומדים במחלות להגן על הדור. אם
 מתו - הרי נרפא הכל ונתכפר, לפעמים
 בשהחטאים הם נכבדים יותר.

ברוך הוא לא רועה להלקות הכל, (ס"א כל עוד)
 כמו שלא צריך אלא רוע אחת להלקות
 ולהקין לתת רפואה לכל האיברים. גם כאן,
 בצדיק אחד מספיק.

ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה על כל
 האיברים, אז צריך להקין משתי זרועות. גם
 כד, אם התרבו החטאים וכבדים על העולם,
 אז כל הצדיקים לוקים, לתת רפואה על כל

קִבְּנָא וְאִזְלָנָא. וְתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא הָוָה יִתִּיר, וְדַחִיק
 לָן בְּאִזְרָחָא. תְּמִינָן אִילָנִין בְּמִדְבָּרָא, וּמִיּוֹן תְּחוּתֵיהוּ.
 יְתִיבְנָא תְּחוּת חַד טוּלָא דְאִילָנָא דְמִדְבָּרָא. שְׂאִילָנָא
 לִיה, מָאי הָאֵי דְכָל עֲמִין דְּעֵלְמָא לָא עֲבָדִין נְעֻנְעָא,
 אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּיָהוּ, דְּכֵד לְעָאן בְּאִזְרֵיתָא,
 מִתְנַעְנְעֵן הָכָא וְהָכָא, בְּלָא לְמוּדָא דְבַר נֶשׁ בְּעֵלְמָא,
 וְלָא יִבְלִין לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמֵיהוּ.

אָמַר לִי, אִדְבַּרְתָּן מִלְתָּא עֲלָאָה, וּבְנֵי עֵלְמָא לָא
 יִדְעִין, וְלָא מְשַׁנְיָחִין. יְתִיב שְׁעֵתָא וּבְכָה, אָמַר,
 וְוֵי לְבַנֵּי נָשָׂא דְאִזְלִין בְּכַעֲרֵי חֲקָלָא, בְּלָא
 סוּבְלָתָנוּ. בְּמִלָּה דָּא בְּלַחֲדוּי אֲשַׁתְּמוּדְעֵן נְשַׁמְתָּהוּן
 קְדִישֵׁין דְיִשְׂרָאֵל, בֵּין נְשַׁמְתָּהוּן דְעֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָת
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. נְשַׁמְתָּהוּן דְיִשְׂרָאֵל אֲתַגְזְרוּ, מִגּוֹ
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא דְדָלִיק, וְדַכְתִּיב, (משלי ב) גֵּר יִי נְשַׁמְת
 אָדָם. וְהָאֵי גֵר בְּשַׁעֲתָא דְאֲתַאֲחַד (נ"א דְאֲתַדְלִיק) (דף ר"ח ט"ע ע"א)

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אָמַר לִי, הַזְכַּרְתָּנִי דְבַר עֲלִיוֹן, וּבְנֵי אָדָם לָא
 יוֹדְעִים וְלָא מְשַׁנְיָחִים. יֹשֵׁב שְׁעָה וּבְכָה. אָמַר,
 אוֹי לְבַנֵּי הָאָדָם שְׁהוֹלְכִים בְּבִהְמוֹת הַשָּׂדֶה
 בְּלֵי שָׂבֵל. בְּדַבַּר הַזֶּה לְבַדּוֹ נוֹדְעוֹת נְשַׁמּוֹת
 קְדוּשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בֵּין נְשַׁמּוֹת עֲמִים עוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת. נְשַׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל נְגַזְרוּ מִתּוֹךְ
 גֵּר קְדוֹשׁ שְׂדוּלְק, שְׁכַתוּב (משלי ב) גֵּר ה' נְשַׁמְת
 אָדָם. וְגַר זֶה, בְּשַׁעֲהָ שְׁנַאֲחָזוּ (שְׂדוּלְק) מִתּוֹךְ

קִמְנֵנוּ וְהִלְכְנוּ, וְחִזַּק הַשֶּׁמֶשׁ הָיָה יוֹתֵר, וְהַדְרִדָּר
 הָיְתָה דְחוּקָה לָנוּ. רְאִינוּ אִילָנוֹת בְּמִדְבַּר
 וּמִיּוֹן תְּחַתֵּיהֶם. יֹשְׁבֵנוּ תַחַת צֶל שֶׁל אִילָן
 אַחַד שֶׁל הַמִּדְבַּר. שְׂאִלְנוּהוּ, מַה זֶה שְׂבֵל עֲמֵי
 עוֹלָם לָא עוֹשִׂים נְעֻנְעָא, רַק יִשְׂרָאֵל לְבַדָּם?
 שְׁפִשְׁעוּסְקִים בְּתוֹרָה מִתְנַעְנְעִים לְכָאן וּלְכָאן
 בְּלֵי לְמוּד שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם, וְלָא יְכוּלִים
 לְעַמֵּד בְּעַצְמָם?

מִגּוֹ אֲזַרְיִיתָא דְלַעֲיִלָּא, לָא שְׂכִיךְ נְהוּרָא עָלֵיהּ אֲפִילוּ
 רַגְעָא. וְרִזָּא דָּא, (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ. כְּגִוּוֹנָא
 דָּא כְּתִיב, (ישעיה סב) הַמּוֹכִירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם, לָא
 שְׂכִיכוּ לְכוּן. נְהוּרָא דְשַׁרְגָּא פִּינּוּן דְּאֵתְאַחְדָּא גּוֹ
 פְּתִילָה, הֵהוּא נְהוּרָא לָא שְׂכִיךְ לְעֵלְמִין, אֲלָא
 מִתְנַעֲנַע נְהוּרָא לְכָאן וּלְכָאן, וְלָא מִשְׁתְּכִיךְ לְעֵלְמִין.

כְּגִוּוֹנָא דָּא, יִשְׂרָאֵל, דְּנִשְׁמַתִּיהוּ מִגּוֹ הֵהוּא נְהוּרָא
 דְשַׁרְגָּא, פִּינּוּן דְּאֲמַר מְלָה חָדָא דְאֲזַרְיִיתָא, הָא נְהוּרָא
 דְלִיק, וְלָא יִכְלוּן אֵינוּן לְאִשְׁתַּכְּבָּא, וּמִתְנַעֲנַע לְכָאן
 וּלְכָאן, וּלְכָל סְטְרִין. כְּנְהוּרָא דְשַׁרְגָּא, דְהָא (משלי כ) גַּר
 יְיָ נִשְׁמַת אָדָם כְּתִיב.

וּכְתִיב, (יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְלָא
 אוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. נִשְׁמַתִּין
 דְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלָא

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

אור הנר - פינן שאמר דבר אחד של
 התורה, הרי האור דולק, ולא יכולים הם
 לשכב, ומתנענעים לכאן ולכאן
 הצדדים באור הנר, שהרי כתוב (משלים) גר ה'
 נשמת אדם.

וכתוב (יחזקאל לד) אדם אתם. אתם קרויים
 אדם ולא אמות עובדי כוכבים ומזלות.
 נשמות עמים עובדי כוכבים ומזלות מדעיכת

תורה העליונה, לא שוכך האור עליו אפלו
 רגע. וסוד זה - (תהלים פג) אלהים אל דמי לך.
 כמו זה כתוב - (ישעיה סב) המוכרים את ה' אל
 דמי לכם. אין שוכך לכם. אור הנר, פינן
 שנאחו תוך הפתילה, אותו האור לא שוכך
 לעולמים, אלא מתנענע האור לכאן ולכאן
 ולא שוכך לעולמים.

כמו זה ישראל, שנשמותיהם מתוך אותו

נְהוֹרָא דְשָׂרֵי עֲלִייתוּ. וְעַל דָּא מִשְׁתַּכְּבִּין, וְלֹא
 מִתְנַעְנְעִין, דִּהָא לִית לֹון אֹרִייתָא, וְלֹא דְלִקִּין בָּהּ,
 וְלֹא נְהוֹרָא שְׂרִיָא בְּהוֹן, אִינוּן קִימִין פְּעֵצִים בְּגוּ
 נוֹרָא דְדְלִיק, בְּלֹא נְהוֹרָא דְשְׂרִיָא עֲלִייתוּ, וְעַל דָּא
 מִשְׁתַּכְּבִּין בְּלֹא נְהוֹרָא כְּלָל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא
 אִיתוּ בְּרִירוּ דְמַלְתָּה, וּפְאָה חוֹלְקֵי דְזַכִּינָא לְהָא, **לְמִשְׁמַע דָּא.**

רעיא מהימנא

וּבְחַבְּוֹרָא קְדַמָּא אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בּוֹעִינָא קְדִישָׁא, שְׂפִיר
 אָמְרוּ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים קג)
 כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאִינְנוּ, הָכָא צְרִידָ לְמַפְתַּח מְלִין, מָאִי עֲבָרָה בּוּ.
 דָּא עֲבָרָה וְנַעַם וְצָרָה. חַד מְאִינוּן מְלִאכִין רַעִים.
 דְּבַגִּין דְּלֹא יִשְׁתַּמוּדְעוּ בִּיהּ אִינוּן מְאִרֵי חוּבִין, צְרִידָ לְמַעַבְדַּ לִּיהּ
 שְׁנוּי מְקוּם, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה. כְּגוֹנוּנָא דְאַבְרָהָם,
 דְּאִתְמַר בִּיהּ (בראשית יב) לָךְ לְךָ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ, הֲרִי שְׁנוּי מְקוּם.
 (בראשית יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אַבְרָם, וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם, הֲרִי שְׁנוּי

לשון הקודש

הַקֶּשׁ, בְּלֹא אֹר שְׂשׁוּרָה עֲלִיהֶם, וְלִכְן
 שׁוֹכְבִים וְלֹא מִתְנַעְנְעִים, שְׁהָרֵי אִין לְהֶם
 תּוֹרָה וְלֹא דוֹלְקִים בָּהּ, וְאִין אֹר שׁוּרָה בְּהֶם.
 הֶם עוֹמְדִים כְּמוֹ עֵצִים בְּתוֹךְ אִשׁ שְׁדוּלְק בְּלִי
 אֹר שְׂשׁוּרָה עֲלִיהֶם, וְעַל זֶה שׁוֹכְבִים בְּלִי אֹר
 כְּלָל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהוּ בְּרִיר דְּהַבְּרָא! אֲשָׁרֵי
 חֲלָקֵי שְׁזִבִיתִי לְזוּה לְשַׁמַּע אֶת זֶה.
רַעִיא מְהִימְנָא (רועה הנאמן)

הַקְדוּשָׁה, יְפָה אָמְרוּ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי חֵיָא
 וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים קג) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ
 וְאִינְנוּ – כָּאֵן צְרִידָ לְפִתַּח בְּדַבְרִים, מַה זֶה
 עֲבָרָה בּוּ? זוּ עֲבָרָה וְנַעַם וְצָרָה, אֶחָד מְאוֹתֶם
 מְלִאכִים רַעִים.
שְׁמִשׁוּם שְׂלֹא יָדְעוּ בּוּ אוֹתֶם בְּעֲלֵי חֲטָאִים,
 צְרִידָ לְעֲשׂוֹת לוּ שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי
 מַעֲשָׂה, כְּמוֹ אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ (בראשית יב) לָךְ
 לְךָ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלַדְתֶּךָ – הֲרִי שְׁנוּי מְקוּם. (שם)

וּבְחַבְּוֹרָא רַאשׁוּן אָמַר הָרועה הַנְּאֻמָּן, מְנוֹרָה

הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה דְאִשְׁתָּנִי מְעוֹבְדִין בִּישִׁין דְּעַבְד בְּקַדְמִיתָא,
לְעוֹבְדִין טָבִין. אִיהוּ מְתָלָא. לְרוּחַ דְּהַהוּא דְּמִית בְּלֹא בְּנִין. בְּנוּנָא
דָּא עָבַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, כַּד תְּרִיף לֵיהּ מַהְהוּא עֲלָמָא,
וְאִיתִי לֵיהּ לְהֵא עֲלָמָא. וְהָא אַתְמַר לְעִיל.

מִשְׁנָה פְּנִיו וְתַשְׁלַחְהוּ, (אייוב יד) וּבְגִין דָּא כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ, חַד
מֵאִינוּן מִלְּאָכִין רְעִים, כַּד חָזִי לֵיהּ מִשְׁנֵנָה, בּוּמָנָא דְאֶעְרַע
(ס"א ביה) עֲמִיה, שְׁאֲלִין לֵיהּ שְׁאֵר מִשְׁחִיתִין עֲלֵיהּ, דָּא הוּא מְאִרִי
חֻבְרָךְ. אִיהוּ עֲנִי לֹון וְאָמַר, וְאִינְנוּ.

כַּד אַתְתְּרִךְ מֵאַתְרֵיהּ, וְאַתְנַטֵּעַ בְּאַתְרֵי אַחְרָא, אַתְמַר בִּיהּ וְלֹא
יִכְרִינוּ עוֹד מְקוּמוֹ. בְּגִין (ויקרא יד) דְּעֶפְרֵי אַחַר יִקַּח וְטַח אֶת
הַבֵּית. וְדָא אִיהוּ רְזָא, וְנִתְּן אֶת הַבֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו, אִינוּן
גְּרָמִין וְגִידִין וּבִשְׂרָא דְהוּהָ חֲזוֹר עֶפְרָא. מַה כְּתִיב בִּיהּ (ישעיה סה)
וְנָחַשׁ עֶפְרַיִם לְחֲמוֹ. בְּגִין דְּהוּהָ מְנוּגָע. וּלְבַתֵּר וְעֶפְרַיִם אַחַר יִקַּח וְטַח
אֶת הַבֵּית, וּבְנֵי לֵיהּ גְּרָמִין וְגִידִין. וְאַתְחַדֵּשׁ, כְּבֵית יִשְׁנָה דְעַבְדִין
לֵיהּ חֲדָשָׁה. וְדָאִי אִיהוּ דְאַתְחַדֵּשׁ.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

בעל חובך? הוא עונה להם ואומר: איננו.
פְּשִׁמְתִּגְרָשׁ מְקוּמוֹ וּנְנַטֵּעַ בְּמְקוּם אַחַר,
נְאָמַר בּוּ וְלֹא יִכְרִינוּ עוֹד מְקוּמוֹ, בְּגִלְל (ויקרא
ד) שְׁעֶפְרֵי אַחַר יִקַּח וְטַח אֶת הַבֵּית. וְהוּוּ סוּד
וְנִתְּן אֶת הַבֵּית אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו – אוֹתָם
עֲצָמוֹת וְגִידִים וּבִשְׂרָ שְׁהִיד, חֲזוֹר לְעֶפְרַיִם. מַה
כְּתוּב בּוּ? (ישעיה סה) וְנָחַשׁ עֶפְרַיִם לְחֲמוֹ, מְשׁוּם
שְׁהִיד מְנוּגָע. וְאַחַר כֵּךְ, וְעֶפְרַיִם אַחַר יִקַּח וְטַח
אֶת הַבֵּית, וּבּוּנָה לוֹ עֲצָמוֹת וְגִידִים וּמִתְחַדֵּשׁ,
כְּמוֹ בֵּית יִשָּׁן שְׁעוֹשִׂים אוֹתוֹ חֲדָשׁ, וְדָאִי
שְׁהוּא מִתְחַדֵּשׁ.

(ח) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֵךְ אֲבָרָם וְהָיָה שְׁמֵךְ
אֲבָרָהֶם – הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה –
שְׁהִשְׁתַּנְּה מִמַּעֲשִׂים רְעִים שְׁעֲשֵׂה בְּתַחֲלָה
לְמַעֲשִׂים טוֹבִים. הוּא מְשַׁל לְרוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ
שְׁמַת בְּלֹא בְּנִים. כְּמוֹ זֶה עוֹשֵׂה הַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְאָדָם כְּשֶׁגָּרַשׁ אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹלָם,
וְהִבִּיאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרִי נִתְבָּאֵר לְמַעְלָה.
מִשְׁנָה פְּנִיו וְתַשְׁלַחְהוּ (אייוב יד). וּמְשׁוּם זֶה כִּי
רוּחַ עֲבָרָה בּוּ. אַחַד מֵאוֹתָם מְלָאכִים רְעִים,
כְּשֶׁרוּאָה אוֹתוֹ מִשְׁנָה בְּזִמְן שְׁנַפְגָּשׁ (יב) עֲמוֹ,
שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ שְׁאֵר הַמִּשְׁחִיתִים עֲלָיו: זֶהוּ

וּמֵאִי דְאָמַר וְלֹא יִפְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. עַל רוּחַ, דְאֵתְפְּלִיל רוּחָא
 זְעִירָא, בְּרוּחָא עֲלָאָה. הָאִי אִיהוּ מְתָלָא, לְאִילָן דְלֹא עֶבֶד
 אִיבִין, נְטִלִין עֲנָפִין דִּילֵיהּ, וּמִרְפִּיבִין לֵיהּ בְּעֲנָפָא דְאִילָנָא אַחְרָא
 עֲלָאָה, (דָּא בְּדָא) דְעֶבֶד פִּירִין, וְאֵתְפְּלִיל דָּא בְּדָא, וְעֶבֶד פִּירִין.
 בְּהֵוּא זְמָנָא אֲתַמַּר בֵּיהּ, וְלֹא יִפְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.

אוֹרְף הָכִי בַר נָשׁ דִּיתִיב בְּקֶרְתָּא דִּיתְבִּין בְּהָ אַנְשִׁין בִּישִׁין, וְלֹא
 יָכִיל לְקַיְימָא פְּקוּדִין דְאֹרִייתָא, וְלֹא אֲעֵלַח בְּאֹרִייתָא,
 עֶבֶד שְׁנַיִ מְקוּם, וְאֵתְעַקַּר מִתְמָן, וְאֲשַׁתְּרַשׁ בְּאַתַּר דְּדִירִין בֵּיהּ
 גּוּבְרִין טָבִין, מְאִרֵי תוֹרָה, מְאִרֵי פְּקוּדִין, דְאֹרִייתָא אֲקָרֵי עֵץ. הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (מְשַׁלֵּי א) עֵץ חַיִּים הֵיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וְבַר נָשׁ הוּא עֵץ,
 דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ב) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּפְקוּדִין דְבָהּ, דְמִיָּין לְאִיבָא,
 וּמַה פְּתִיב בֵּיהּ, (דְּבָרִים ב) רַק עֵץ אֲשֶׁר תִּדְעֵ כִּי לֹא עֵץ מֵאֲכָל הוּא
 אוֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכָרְתָּ. אוֹתוֹ תִּשְׁחִית מֵעֵלְמָא דִּין, וְכָרְתָּ מֵעֵלְמָא
 דְאַתִּי. וּבְגִין דָּא צְרִידָא לְאֵעֲקָרָא (לֵיהּ מַהֵוּא) מַהֵוּא אַתָּה, וְיִתְנַטַּע
 בְּאַתַּר אַחְרָא בֵּין צְדִיקֵיָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אַנְשִׁים טוֹבִים, בְּעֵלֵי תוֹרָה, בְּעֵלֵי מִצְוֹת.
 שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרְאת עֵץ, זֶהוּ שְׁכַתוּב (מְשַׁלֵּי א) עֵץ
 חַיִּים הֵיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וְהָאָדָם הוּא עֵץ,
 שְׁכַתוּב (דְּבָרִים ב) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה.
 וְהַמִּצְוֹת שְׂבָה דוֹמוֹת לְפָרִי. וּמַה כְּתוּב בּוֹ?
 רַק עֵץ אֲשֶׁר תִּדְעֵ כִּי לֹא עֵץ מֵאֲכָל הוּא
 אוֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכָרְתָּ. אוֹתוֹ תִּשְׁחִית - מִהָעוֹלָם
 הַזֶּה. וְכָרְתָּ - מִהָעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן צְרִידָא
 לְעַקַּר (אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ) מֵאוֹתוֹ מְקוּם, וְיִנְטַע בְּמְקוֹם
 אַחַר בֵּין צְדִיקִים.

וּמַה שְׂאָמַר וְלֹא יִפְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ - עַל
 רוּחַ, שְׁנִבְלָלָה רוּחַ קְטַנָּה בְּרוּחַ עֲלִיזוֹנָה. זֶהוּ
 מְשַׁלֵּ לְאִילָן שְׂלֹא עוֹשֶׂה פְּרוֹת, לּוֹקְחִים
 עֲנָפִים שְׁלוֹ וּמִרְפִּיבִים אוֹתוֹ בְּעֲנָפֵי שְׁל עֵץ
 אַחַר עֲלִיזוֹן (וְהַ בְּחָ) שְׁעוֹשֶׂה פְּרוֹת, וְנִבְלָל זֶה
 בְּזוֹה וְעוֹשֶׂה פְּרוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן נְאָמַר בּוֹ, וְלֹא
 יִפְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.

גַּם כִּד בֵּן אָדָם שְׂיוֹשֵׁב בְּעִיר שְׂיוֹשְׁבִים בָּהּ
 אַנְשִׁים רְעִים, וְלֹא יָכוֹל לְקַיְיֵם מִצְוֹת הַתּוֹרָה
 וְלֹא מַעְלִיחַ בַּתּוֹרָה - עוֹשֶׂה שְׁנַיִ מְקוּם
 וְנִעְקַר מִשָּׁם, וְנִשְׁרָשׁ בְּמְקוּם שְׁנָרִים בּוֹ